

شناخت عوامل مؤثر بر سلامت روان معلمان

(با نگاهی ویژه بر ناکنداری سلامت روان بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان)

مؤلفان:

فاطمه احمدی، رضا ایانی، حمید امیری

سرشناسه: احمدی، هادی، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: شناخت عوامل مؤثر بر سلامت روان معلمان با نگاهی.../ مولفان هادی احمدی، رضا ایمانی، حمید امیری.

مشخصات نشر: بجنورد: بیژن یورد، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۱۸ص: جدول .

شابک: ۹-۸۲-۶۵۲۶-۶۰۰-۹۷۸: ۱۶۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: معلمان — بهداشت روانی

موضوع: معلمان — رضایت از کار

موضوع: معلمان — روابط با شاگردان

شناسه افزوده: ایمانی، رضا، ۱۳۵۶ -

شناسه افزوده: یری، سید، ۱۳۵۳ -

رده بندی دکر: ۱۲۳ش ۹/۲/۳ LB۲۸۴۰

رده بندی دی.ی: ۳۷۱/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۳۰۶۸

بجنورد: خیابان طالقانی، طالقانی ۴۵ روبروی اداره کل آموزش و پرورش خراسان شمالی

تلفن: ۰۱۱۵۱۸۸۲۴۹۹-۰۹۱۵۱۸۸۲۴۹۹-۰۹۱۵۱۸۸۲۴۹۹

انتشارات:

عنوان کتاب:

مؤلفان:

طراح گرافیک:

چاپ:

نوبت چاپ:

شمارگان:

شابک:

قیمت:

بیژن یورد

شناخت عوامل مؤثر بر سلامت روان معلمان

هادی احمدی، رضا ایمانی، حمید امیری

سینا حمیدی

چاپ مهتاب

اول، پاییز ۱۳۹۳

۱۰۰۰

۹-۸۲-۶۵۲۶-۶۰۰-۹۷۸

۱۶۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
سلامت روان	۳
دیدگاه‌ها و نظریه‌های گوناگون در باب سلامت روان	۵
سلامت روان معلمان	۷
عوامل مؤثر بر سلامت روان	۸
عوامل مؤثر بر سلامت روان معلمان	۹
نقش مدل در سلامت روان	۱۲
استرس و استرس شغلی	۱۶
تاریخچه مطالعات استرس شغلی	۱۹
مدلهای مفهومی استرس شغلی	۲۲
مدل محیط و شخص PE	۲۳
مدل کنترل تقاضا	۲۴
مدل روند معاملاتی	۲۶
استرس شغل معلمی	۲۷
منابع استرس شغلی	۳۲
عوامل ذاتی	۳۲
نقش سازمانی	۳۳
روابط میان فردی	۳۴
توسعه شغلی	۳۴
عوامل سازمانی	۳۵
رابطه کار-خانه	۳۵
عوامل استرس زای شغل معلمی	۳۶
محرک‌ها و پیامدهای استرس شغل معلمی	۴۱
واکنش معلمان در مقابل استرس	۴۵
رابطه استرس شغلی با سلامت روان	۴۷

۵۱	رضایت شغلی
۵۴	نقش رضایت شغلی
۵۵	رضایت شغلی معلمان
۵۷	مدارک و شواهد بر رضایت شغلی (معلمین)
۶۰	اهمیت رضایت شغلی و رضایت شغلی معلمان
۶۱	علل رضایت شغلی / نارضایتی شغلی
۶۲	مشخصات شغل
۶۳	پردازش - علاءات اجتماعی (ویژگی های سازمانی)
۶۴	خصوصیات کارمند
۶۷	عوامل دیگر
۶۷	عوامل تعیین کننده رضایت شغلی معلمان
۶۹	نظریه پردازیهای متفاوت از نظریه رضایت شغلی
۶۹	نظریه انتظارات
۷۰	نظریه دو ساحتی انگیزاننده - بهداشتی
۷۱	نظریه نقشی
۷۱	نظریه احترام به مقام انسان
۷۲	تئوری فرآیند
۷۲	نظریه گروه مرجع
۷۲	نظریه مک کلند
۷۲	نظریه عقلی و استدلالی
۷۳	نظریه کینزبرگ
۷۳	نظریه برابری
۷۵	ارتباط رضایت شغلی با سلامت روان
۷۸	ارتباط رضایت شغلی با استرس شغلی
۸۱	عوامل فردی
۸۳	پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
۸۴	عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

۸۵	رابطه سلامت روان معلمان با پیشرفت تحصیلی
۹۰	انواع رابطه معلم و شاگرد
۹۱	اثر فردی معلم
۹۴	رابطه رضایت شغلی و استرس شغلی با پیشرفت تحصیلی
۹۶	پیشینه کتاب
۹۶	تحقیقات داخلی
۹۸	تحقیقات خارجی
۱۰۱	جمع‌بندی و جنبه نوآوری کتاب
۱۰۶	پیشنهادهای کاربردی
۱۰۹	اسامی و اصطلاحات
۱۱۲	فهرست منابع

مقدمه

امروزه اکثریت قریب به اتفاق مردم به طور نسبی از اصول بهداشت جسمی آگاه هستند و چگونگی رعایت این اصول را تا اندازه ای می دانند ولی در زمینه ی بهداشت روانی این آگاهی هنوز اندک و گاه ناچیز است، در حالی که عدم رعایت بهداشت روانی ضایعاتی را به بار می آورد که جبران ناپذیر است. در اکثر کشور های جهان، بهداشت روانی مانند بهداشت جسمانی مورد توجه واقع نشده است، با وجود اینکه تخمین زده می شود حدود ۱۲ درصد بیماری ها را در کل جهان، بیمارها^۱ روانی و رفتاری تشکیل می دهند؛ فقط در حدود ۱ درصد بودجه بهداشتی دنیا به این امر اختصاص داده شده است.

سازمان بهداشت جهانی (WHO) سلامت فکر و سلامت روان را «قابلیت برقرای ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضاد ها و بر آوردن تمایلات شخصی به طرز منطقی، عادلانه و مناسب می دانند» کارل مینجر^۱ می گوید: «سلامت روانی عبارت است از سازش فرد با جهان اطرافش با حداکثر امکان» به طوری که شادی و برداشت مفید و مؤثر به طور کامل انجام شود از طرفی وظیفه و هدف بهداشت روانی تأمین سلامت فکر و روان افراد جامعه است تا در سایه ی این سلامتی بتواند از تمامی استعداد های موجود در وجودشان استفاده کنند و زندگی پر باری داشته باشند (فروغی، ۱۳۸۱).

آموزش و پرورش و به عبارت دیگر مدرسه یک نظام صد در صد انسانی است که عامل انسانی هیچ سازمانی به اندازه مدرسه قوی نمی باشد. کار اصلی مدرسه انسان سازی است و انسان سازی در دو بعد جسم و روح (روان) معنا دارد. مدرسه باید بتواند انسان های سالمی تربیت کند که به قول گیتلر برگ^۲، شاگردان به عنوان

^۱ - karel minjer

^۲ - giter berg

اعضای جامعه بتوانند بر خود و محیط خود با مهارت تسلط داشته باشند و سه فضای اساسی زندگی یعنی عشق، کار و تفریح را به درستی و به طور منطقی هدایت کنند (نیکنام، ۱۳۸۶).

معلم به عنوان یکی از عوامل مهم اجرایی نظام تعلیم و تربیت است که بطور مستقیم با دانش آموزان سروکار دارد و می تواند موجبات سرکوبی و یا شکوفایی استعدادها را فراهم نماید، لیکن پس از گذشت سالهای اولیه خدمت بقول دکتر شکوهی: ((معلوم می گشت همکارانی که اکثریت قریب به اتفاق آنها با همه حسن نیتی که دارند و با صداقتی که همواره در خدمت گذاری از خود نشان داده اند، احتمالاً درستی نمی دانند چه می کنند و اگر هم بدانند به آنچه می کنند اعتقادی و به سر دمنای آن اطمینان ندارند. پرواضح است که مسئولیت این وضع به هیچ وجه متوجه معلمان شاغل و لو کارشان رضایت بخش نباشد، نیست زیرا که معلم برای انجام وظیفه ای که بر عهد او گذاشته می شود آماده نشده است. (نشریه اندیشه معلم، ۱۳۷۲).

مهمترین فرد و مؤثرترین فرد در هر موسسه تربیتی معلم است و این حقیقت مسلمی است که اغلب اولیاء مدارس و اولیاء کودکان فراموش می کنند (حسینی، ۱۳۶۳) روش معلم ممکن است موجب بروز راکنش های منفی مانند دوست نداشتن مدرسه، تایید برداشتهای ناقص و رفتارهای خرد ضربه ای در دانش آموزان گردد بنابراین لازم است معلمین برای رسیدن به سلامت کامل و داشتن رفتار بهنجار و تبدیل شدن به الگوی مثبت فعالیت نمایند؛ بدیهی است پژوهش در خصوص عواملی که می توانند بر سلامت روان معلمان مؤثر باشد، می تواند گامی در جهت تحقق این مطلوب باشد.